

ΒΙΒΛΙΟ-ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Δημήτριος Φιλίππου

Κάτω Γατζέα
385 00 Βόλος

Δυὸ λόγια γιὰ τὴν ΒΙΒΛΙΟ-ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ — Ἐτοῦτες οἱ σελίδες σκοπὸ ἔχουν νὰ παρουσιάσουν ὀρισμένα βιβλία ποὺ θὰ ἐνδιέφεραν τὶς ΤΕΧνίτριες καὶ τοὺς ΤΕΧνίτες. Κάθε συνδρομὴ στὴν παρουσίαση νέων βιβλίων (ἀλλὰ καὶ ὄχι τόσο νέων) γύρω ἀπὸ τὸ ΤΕΧ καὶ τὴν Τυπογραφία εἶναι καλοδεχούμενη. (Οἱ περίεργοι ἀναγνώστες μποροῦν ἐπίσης νὰ σημειώσουν ὅτι τὸν τίτλο «Βιβλίο-Παρουσίαση» τὸν δανειστήκαμε ἀπὸ κάποιες καθημερινὲς ἐφημερίδες, ἀλλὰ ἐλπίζουμε ὅτι — μιᾶς καὶ πρόκειται γιὰ ἓνα τόσο μικρὸ δάνειο — θὰ μᾶς τὸ χαρίσουν.)

*
*
*

David Salomon, *The Advanced T_EXbook*, Springer-Verlag, Berlin, Heidelberg, London 1995. Σελ. xx + 490. ISBN 0-387-94556-3. Τιμὴ 48,95 δολ. ΗΠΑ (περίπου 16.000 δρχ.). Διατίθεται ἀπὸ βιβλιοπωλεῖα ξένων ἐπιστημονικῶν βιβλίων.

Ὅσοι ἤδη ξεφύλλισαν τὸ *T_EXbook* τοῦ Knuth καὶ τὸ βρῆκαν δύσκολο, ἢ ὅσοι δὲν ἱκανοποιοῦνται μὲ τὶς ἔτοιμες λύσεις τύπου L^AT_EX ἀλλὰ δὲν ἀνοιζαν ποτὲ τὸ *T_EXbook*, τώρα μποροῦν νὰ μάθουν τὰ ἐνδότερα μυστικά τοῦ ΤΕΧ ἀπὸ τὸ *προχωρημένο* ἐγχειρίδιο τοῦ David Salomon.

Πιὸ ὀγκῶδες ἀπὸ τὸ *T_EXbook*, τὸ βιβλίο τοῦ Salomon καλύπτει σχεδὸν τὰ πάντα γύρω ἀπὸ τὸ ΤΕΧ: ἀπὸ τὸν τρόπο λειτουργίας τοῦ προγράμματος καὶ τὸ πῶς διαβάζει τὸν κώδικα, ἕως τὴν δημιουργία πολὺπλοκων συνόλων ὀρισμῶν (macro) καὶ ρουτινῶν ἐξόδου (output routines) γιὰ προβλήματα στοιχειοθεσίας ποὺ ἐπιλύονται μόνο μὲ μεθόδους πολλαπλῆς ἐπεξεργασίας (ὅ,τι δηλαδὴ κάνει τὸ L^AT_EX προκειμένου νὰ διασταυρώσει τὶς ἀναφορὲς στὸ κείμενο μὲ τοὺς ἀριθμοὺς τῆς βιβλιογραφίας).

Στὰ καλὰ τοῦ βιβλίου διακρίνουμε τὴν ἐκταταμένη κάλυψη πολλῶν θεμάτων κατὰ τρόπο συστηματικὸ. Παρ' ὅλα αὐτά, μερικὰ ἀπὸ τὰ πλέον δύσκολα θέματα στοιχειοθεσίας ἀφήνονται στὸ κεφ. 8 ὡς ἀσκήσεις γιὰ τὸν ἀναγνώστη — π.χ., ἡ σωστὴ τοποθέτηση περιθωριακῶν σημειώσεων στὸ δεξιὸ καὶ

στο άριστερό περιθώριο κατά την εκτύπωση διπλής όψης, κ.ά. Στα μειονεκτήματα του βιβλίου μπορούμε επίσης να συμπεριλάβουμε κάποιες επιλογές του συγγραφέα που δεν είναι ιδιαίτερας αισθητικές· κακές κοπές αράδων, πολλά παροράματα (μπορείτε να βρείτε έναν πλήρη κατάλογο παροραμάτων του βιβλίου στην ιστοσελίδα του συγγραφέα: <http://www.ecs.csun.edu/~dxs/tatb.advertis/tatbErrata.html>) και στριμωγμένη διάταξη που μάλλον πνίγει τον αναγνώστη. Μερικές σελίδες παραπάνω ίσως να μεγάλωναν τον όγκο του βιβλίου, αλλά θα έδιναν περισσότερο άερα κατά την ανάγνωση. Άς ελπίσουμε ότι αυτές οι άτέλειες θα πάψουν να ύφίστανται σε μία επόμενη έκδοση, γιατί πρόκειται για ένα πολύ καλό βιβλίο.

*
* *
*

Alan Hoenig, *TEX Unbound: L^ATEX and TEX Strategies for Fonts, Graphics and More*, Oxford University Press, New York, USA 1998. Σελ. xxiv + 580. ISBN 0-19-509686-X (χαρτόδετο), 0-19-509685-1 (πανόδετο). Τιμή χαρτόδετου 39,50 δολ. ΗΠΑ (περίπου 12.800 δρχ.), τιμή πανόδετου 65 δολ. ΗΠΑ (περίπου 20.800 δρχ.). Διατίθεται από βιβλιοπωλεία ξένων επιστημονικών βιβλίων.

Άκόμα ένα βιβλίο για το TEX, το L^ATEX και, κυρίως, την χρήση γραμματοσειρών διαφόρων τύπων. Πιθανώτατα κανένα άλλο βιβλίο δεν καλύπτει σε τόση έκταση την χρήση γραμματοσειρών με το TEX· πέντε από τα δεκαπέντε κεφάλαια του βιβλίου είναι αφιερωμένα στην χρήση διαφόρων γραμματοσειρών με το TEX ή το L^ATEX. Ο Hoenig έξηγεῖ με πολύ λεπτομέρεια πώς ορίζεται μία νέα οικογένεια γραμματοσειρών, πώς γίνεται η εγκατάσταση νέων γραμματοσειρών, την χρήση τῶν ἐν δυνάμει γραμματοσειρών (virtual fonts), καθώς και την ἀλλαγή γραμματοσειρών στους μαθηματικούς τύπους. Περίπου τριάντα σελίδες με παραδείγματα συμπληρώνουν την συζήτηση περί γραμματοσειρών. Άς σημειωθῆῖ ὅτι τὸ κύριο κείμενο ἔχει στοιχειοθετηθῆῖ με βασική γραμματοσειρά τὴν Adobe Garamond, μία ἐπιλογή τοῦ συγγραφέα που ἔδωσε ἕναν ξεχωριστὸ χαρακτήρα στὸ ὅλο βιβλίο.

Όπως φανερώνει και ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου, ὁ Hoenig ἀναφέρεται ἐκτεταμένως και στὸ θέμα τῆς ἐνσωμάτωσης ἀρχείων με γραφικὲς παραστάσεις στὰ ἔντυπα που παράγονται με τὸ TEX ἢ τὸ L^ATEX. Στα σχετικά κεφάλαια ἐξηγεῖται τὸ METAFONT, τὸ METAPOST, τὸ PICTEX, τὸ MFpic και τὸ πακέτο PSTricks. Ὡς πρὸς τὸ θέμα τῶν γραφικῶν, τὸ βιβλίο αὐτὸ μπορεῖ νὰ συγκριθῆῖ μόνο με τὸ *The L^ATEX Graphics Companion* τῶν Goosens, Rahtz και Mittelbach, παρ' ὅτι τὸ τελευταῖο εἶναι πιὸ πλήρες.

Τὰ θέματα που δὲν καλύπτονται καλά στὸ *TEX Unbound* εἶναι κυρίως τὰ βασικά· οἱ κύριες ἐντολὲς τοῦ TEX και τοῦ L^ATEX και ἡ δυνατότητα δημιουργίας νέων

όρισμῶν. Ένας ἀρχάριος στὸ T_EX μπορεῖ εὐκόλα νὰ χαθεῖ ἀνάμεσα στὴν ἐντολὴ `\hskip` τοῦ T_EX καὶ στὴν ἐντολὴ `\hspace` τοῦ L^AT_EX, ποὺ εἶναι μὲν ἀντίστοιχη ἀλλὰ ὄχι ἐντελὸς ὅμοια. Συνεπὸς πρόκειται γιὰ ἓνα βιβλίον γιὰ προχωρημένους T_EXνόβιους μὲ κλίση στὶς γραμματοσειρές!

[Έκτεταμένες κριτικὲς γιὰ τὸ παραπάνω βιβλίον ἔχουν δημοσιευθεῖ ἀπὸ τὸν Michael Doob στὸ περιοδικὸ TUGboat (vol. 19, 1998, σελ. 113–114, στὰ ἀγγλικά) καὶ ἀπὸ τὸν Ulrik Vieth στὸ περιοδικὸ Die T_EXnische Komödie (no. 3, 1998, σελ. 54–57, στὰ γερμανικά). Τὴν κριτικὴν τοῦ Doob μπορεῖτε νὰ τὴν βρεῖτε στὴν ἱστοσελίδα: <http://www.tug.org/TUGboat/Contents/contents19-2.html>. Τὴν κριτικὴν τοῦ Vieth θὰ τὴν βρεῖτε στὴν ἱστοσελίδα: <http://www.thphy.uni-duesseldorf.de/vieth/subjects/tex/publist.html>.]

*
* *
*

Adobe Systems Inc., *PostScript[®] Language Reference*, 3rd edition, Addison-Wesley, Reading, Massachusetts, USA 1999. Σελ. xii + 897. ISBN 0-201-37922-8. Τιμὴ 49,95 δολ. ΗΠΑ (περίπου 16.000 δρχ.). Διατίθεται ἀπὸ βιβλιοπωλεῖα ξένων ἐπιστημονικῶν βιβλίων.

Ἡ PostScript, ἡ γλῶσσα «περιγραφῆς σελίδων» ποὺ χρησιμοποιεῖται τόσο σὲ ἐκτυπωτὲς laser ὥστε καὶ σὲ φωτοστοιχειοθετικὲς μηχανές ὑψηλῆς εὐκρίνειας, πρωτοεμφανίσθηκε τὸ 1985. Ἐκτοτε ἡ PostScript ἐπιβλήθηκε ὡς τὸ βιομηχανικὸ πρότυπο τῆς σύγχρονης τυπογραφίας.

Οἱ προγραμματιστὲς ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ψηφιακὴν τυπογραφίαν ἔχουν τώρα στὴν διάθεσή τους τὴν τρίτη ἔκδοση τοῦ ἐγχειριδίου τῆς PostScript, τοῦ βιβλίου ποὺ στοὺς μυημένους εἶναι γνωστὸ μὲ τὸ ὄνομα: *Τὸ κόκκινο βιβλίον*. Ἡ νέα ἔκδοση τοῦ ἐγχειριδίου τῆς PostScript περιέχει τὴν ἐπέκταση τῆς PostScript στὸ ἐπίπεδο 3 (LanguageLevel 3). Τὸ ἐγχειρίδιον συνοδεύεται ἀπὸ ἓνα CD-ROM ποὺ περιέχει ὅλο τὸ κείμενον τοῦ βιβλίου σὲ μορφή PDF (Portable Document Format).

Τὸ κόκκινο βιβλίον καλύπτει τὰ πάντα γύρω ἀπὸ τὴν PostScript, ἀπὸ τὴν ἱστορία καὶ τὶς βασικὲς ἐντολὲς τῆς γλῶσσας ἕως τὶς ἐφαρμογὲς τῆς σὲ συγκεκριμένα μηχανήματα ἐκτύπωσης. Ὅπως εἶναι φυσικόν, ἓνα τέτοιο ἐγχειρίδιον ἀποτελεῖ μάλλον βιβλίον ἐργασίας καὶ ἀναφορᾶς. Οἱ γνωστὲς τῆς γλῶσσας θὰ τὸ ἐκτιμήσουν ἰδιαιτέρως, ἀλλὰ ὅσοι δὲν κατέχουν τὴν PostScript ἄς ἀναζητήσουν καλύτερα κάποιον ἄλλο εἰσαγωγικὸ βιβλίον.

[Θερμές ευχαριστίες στον Απόστολο Συρόπουλο για την βοήθειά του στην παρουσίαση αυτού του βιβλίου.]

*
* *
*

Donald E. Knuth, *Digital Typography*, CSLI Publications, Stanford, California, USA 1999. Σελ. xvi + 685. ISBN 1-57586-011-2 (πανόδετο), 1-57586-010-4 (χαρτόδετο). Τιμή χαρτόδετου 39,95 δολ. ΗΠΑ (περίπου 12.800 δρχ.), τιμή πανόδετου 90,00 δολ ΗΠΑ (περίπου 28.500 δρχ.). Διατίθεται από βιβλιοπωλεία ξένων επιστημονικών βιβλίων.

Για τον Donald Knuth δέν χρειάζονται ιδιαίτερες συστάσεις. Ο δημιουργός του \TeX αυτή την φορά επανέρχεται με μία συλλογή τριάντα περίπου άρθρων, που δημοσίευσε κατά καιρούς σε διάφορα περιοδικά, αλλά και προσωπικών σημειώσεων. Άγαπημένο του θέμα παραμένει πάντα η σχέση της τυπογραφίας με τα μαθηματικά και τους υπολογιστές. Ορίστε μερικοί τίτλοι από τα περιεχόμενα του βιβλίου: «Ψηφιακή τυπογραφία», «Μαθηματική τυπογραφία», «Τὸ γράμμα S», «Προβλήματα για ένα κυριακάτικο πρωινό», «Τὸ μέλλον τοῦ \TeX καὶ τοῦ METAFONT», κ.ἄ.

Με λίγα λόγια πρόκειται για ένα βιβλίο για ὅσους ἀγαποῦν τὴν ψηφιακὴ τυπογραφία στὴν λεπτομέρειά της, ἀλλὰ καὶ τὸν ξεχωριστὸ τρόπο γραφῆς τοῦ Knuth.

